

Головне управління ДСНС України у Житомирській області

Класифікація хімічної зброї та дії населення у випадку її використання ворогом

*Провідний фахівець відділу організації заходів цивільного захисту
Головного управління ДСНС України у Житомирській області
Ігор ВОЛИНСЬКИЙ*

2022

Головне управління ДСНС України у Житомирській області

Бойова отруйна речовина (БОР) – небезпечна хімічна речовина або токсини, які призначені для ураження людей і тварин на великих територіях; бойові отруйні речовини відрізняються високою токсичністю або вибірковою дією на організм людини, стійкістю, здатністю долати великі відстані та заражати місцевість і водойми.

За бойовим призначенням ОР поділяють на смертельні речовини, та речовини, які тимчасово виводять із ладу.

Фізіологічна класифікація ґрунтується на перевазі токсичної дії тієї чи іншої отруйної речовини на організм та симптомах, які виникають при ураженні даною групою ОР.

Головне управління ДСНС України у Житомирській області

За цією класифікацією ОР поділяються на шість груп:

- **нервово-паралітичні (зарин, зоман, VX):** отруйні речовини, які порушують функціонування нервової системи та спричиняють судоми, які переходять в параліч;
- **загальноотруйні (синильна кислота, хлорціан, миш'яковистий водень):** швидкодіючі отруйні речовини, які призводять до загибелі в результаті зупинки дихання;
- **шкірно-наривні (іприт, люїзит, азотисті іприти):** речовини, які безпосереднім контактом зі шкірою спричиняють запалення шкіряних покривів (нариви) вражають очі та органи дихання, а також мають інші ефекти;
- **задушливі речовини (фосген, дифосген, хлорпікрин, хлор)** перш за все вражають дихальну систему та спричиняють токсичний набряк легенів;
- **психотропні речовини (BZ, LSD):** не смертельні отруйні речовини, які здатні тимчасово виводити з ладу уражених. Викликають галюцинації та ілюзорні картини, порушують психіку;
- **подразливі (CS, CR, хлорпікрин):** не смертельні отруйні речовини, в незначних концентраціях вибірково впливають на нервові закінчення слизових оболонок очей, верхніх дихальних шляхів, шкірних покривів.

Головне управління ДСНС України у Житомирській області

На сьогодні найбільш імовірними є застосування військами російського агресора бойових отруйних речовин нервово-паралітичної дії з групи фосфорорганічних сполук: зарину, зоману чи V- газів.

Зарин, зоман і V гази – безбарвні або жовтуваті (жовтовато-коричневі) леткі рідини, практично без запаху, зимою не замерзають.

Змішуються з водою і органічними розчинами в будь-яких відношеннях, добре розчиняються в жирах. Стійкі до дії води, що призводить до зараження непроточних водоймищ на тривалий час – до двох місяців. Потрапляючи на шкіру людини, одяг, взуття та інші пористі матеріали швидко в них проникають.

Їх застосовують для ураження живої сили шляхом забруднення приземного шару повітря нанесенням вогневих нальотів артилерією, ударами ракет і тактичної авіації. Основний бойовий стан – пара. Пари при середніх метеорологічних умовах можуть розповсюджуватись за вітром до 20 км від місця застосування, важчі за повітря, тому тривалий час можуть знаходитися у приземному шарі.

Стійкість: влітку – декілька годин, взимку – до декількох місяців.

Головне управління ДСНС України у Житомирській області

Ці речовини викликають смертельно-небезпечні ураження, оскільки специфічно порушують нормальне функціонування нервової системи з появою судом, що переходять у параліч, включаючи параліч дихання та серцево-судинної діяльності.

Отруєння нервово-паралітичною речовиною призводить до сильного слиновиділення, звуження зіниць, розладів дихання (задухи відчуття нестачі повітря, кашель, посиніння губ, язика, обличчя), нудоти, блювання, проносу, посмикування окремих груп м'язів з наступним розвитком судом, непритомності, мимовільного сечовипускання, дефекації та смерті від паралічу дихального центру та дихальної мускулатури.

Головне управління ДСНС України у Житомирській області

Дії у випадку виникнення хімічної атаки:

- **УНИКАЙТЕ ПАНІКИ!!!**

- З одержанням повідомлення (по радіо або іншим засобам оповіщення) про викид (розлив) в атмосферу НХР та про небезпеку хімічного зараження, виконайте передбачені заходи.

- Одягніться так, щоб залишилося якомога менше відкритої шкіри. Використовуйте протигази або ватно-марлеві пов'язки, змочені водою або краще 2-5% розчином питної соди (при ураженні хлором), оцтової або лимонної кислоти (при ураженні аміаком).

- По можливості негайно залиште зону хімічного забруднення.

- **Якщо засобів індивідуального захисту немає і вийти з району аварії неможливо, залишайтеся у приміщенні і негайно та надійно герметизуйте його! Зменшіть можливість проникнення НХР (парів, аерозолів) у приміщення: щільно зачиніть вікна та двері, димоходи, вентиляційні люки, щілини в рамах вікон та дверей заклейте, вимкніть джерела газо-, електропостачання та загасіть вогонь у печах. Чекайте повідомлень від органів влади з питань надзвичайних ситуацій за допомогою засобів зв'язку.**

Головне управління ДСНС України у Житомирській області

- Знайте, що уражаюча дія конкретної НХР на людину залежить від її концентрації у повітрі та тривалості, тому, якщо немає можливості покинути небезпечну зону, не панікуйте і продовжуйте вживати заходи безпеки.
- Швидко зберіть необхідні документи, цінності, ліки, продукти, запас питної води та інші необхідні речі у герметичну валізу та підготуйтеся до евакуації.
- Після отримання інформації щодо проведення зходів з евакуації, попередьте сусідів про початок евакуації. Надайте допомогу дітям, інвалідам та літнім людям. Вони підлягають евакуації в першу чергу.
- Залишаючи приміщення (квартиру, будинок), вимкніть джерела електро-, водо- і газопостачання, візьміть підготовлені речі.

Головне управління ДСНС України у Житомирській області

- Залиште приміщення, використовуючи сходи. На вулиці не біжіть, не торкайтеся ніяких предметів, не наступайте у калюжі. Не їжте і не пийте нічого.
- Виходьте із зони хімічного зараження в бік, перпендикулярний напрямку вітру, та обходьте тунелі, яри – в низинах може бути висока концентрація НХР.
- При підозрі на ураження НХР уникайте будь-яких фізичних навантажень, необхідно пити велику кількість рідини (чай, молоко, сік, воду) та звернутися до медичного закладу.
- Вийшовши із зони зараження, зніміть верхній одяг, ретельно вимийте очі, ніс та рот, по можливості прийміть душ.
- З прибуттям на нове місце перебування, дізнайтеся у місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування адреси організацій, що відповідають за надання допомоги потерпілому населенню.

Управління ДСНС України у Житомирській області

Слава Україні!

Дякую за увагу!

